

Testy stosowane w spastyczności

Skale i testy stosowane w spastyczności.

Załącznik nr.1 – Skala Ashwortha

0 – Bez zwiększonego napięcia mięśniowego

1 – Niewielkie zwiększenie napięcia powodujące „przytrzymanie” podczas poruszania kończyną w kierunku zgięcia lub wyprostu

2 – Bardziej zaznaczone zwiększenie napięcia, ale kończyna zgina się lub prostuje z łatwością

3 – Znaczne zwiększenie napięcia, ruch bierny trudny do wykonania

4 – Kończyna usztywniona w zgięciu lub wyproście

Załącznik nr.2 – Zmodyfikowana skala Ashwortha

0 – Napięcie prawidłowe lub obniżone

1 – Nieznaczny wzrost napięcia objawiający się oporem i uwolnieniem lub minimalnym wzrostem napięcia mięśni w końcowej fazie ruchu zginania lub prostowania

+ 1 – Nieznaczny wzrost w stanie napięcia mięśnia objawiający się oporem i uwolnieniem oraz występujący w drugiej połowie zakresu ruchu w stawie

2 – Bardziej zaznaczony wzrost napięcia mięśnia przez większą część zakresu ruchu w stawie, ale dotknięta część kończyny daje się łatwo poruszać

3 – Wyraźny wzrost napięcia mięśnia, ruch bierny trudny do wykonania

4 – Dotknięta część sztywna w zgięciu i wyproście

Załącznik nr.3 – Skala Tardieu

Metoda określa ograniczenie zakresu przy ruchu biernym prowadzonym :

- wolno

- szybko

Pierwszy pomiar interpretowany jest jako ograniczenie spowodowane zwiększoną wtórnie sztywnością mięśni i tkanki łącznej. Drugi pomiar interpretowany jest jako spastyczność. Podstawę pomiaru spastyczności stanowi kąt zatrzymania ruchu i szybkość, przy której uzyskano zatrzymanie. Napięcie mięśniowe oceniane jest na podstawie oceny odpowiedzi mięśniowej na różne prędkości rozciągania. Ocenie zostaje poddana jakość reakcji mięśniowej podczas ruchu kończyną z określoną prędkością oraz kąt, przy którym pojawia się reakcja mięśniowa.

Kąt spastyczności : to różnica między kątem zatrzymania przy powolnym ruchu (V1) a kątem zahamowania ruchu wykonywanego z największą prędkością (V3). Szybkość ruchu części kończyny opadającej pod wpływem siły ciężkości (V2) stanowi wartość pośrednią. Dla każdej grupy mięśniowej określa się reakcje na rozciągnięcie przy różnej szybkości za pomocą : jakości reakcji mięśniowej i kąta reakcji mięśniowej.

Pozycja wyjściowa do badania: Badanie stawów kończyny górnej przeprowadza się w pozycji siedzącej ze stawem łokciowym zgiętym do kąta 90 stopni (z wyjątkiem, gdy jest badany staw łokciowy) przy zalecanych ułożeniach stawów i szybkości V3 lub V2. Zginacz palców 40-120j.80-250j. Badanie stawów kończyny dolnej przeprowadza się w pozycji leżącej na plecach przy zalecanych pozycjach stawów i szybkościach ruchu

Szybkość rozciągania	Jakość reakcji mięśniowej (X)	Kąt reakcji mięśniowej (Y) Zmierzony w pozycji
V 1–tak wolno jak to jest możliwe	0–brak oporu w ciągu całego ruchu	minimalnego rozciągnięcia mięśnia (odpowiadającemu kątowi, przy którym pojawia się reakcja mięśnia na rozciąganie) dla wszystkich stawów z wyjątkiem stawu biodrowego, gdzie jest to zależne od anatomicznej pozycji spoczynkowej dla poszczególnych grup mięśniowych. Zmierzony w pozycji
V2–szybkość segmentu kończyny opadającego pod wpływem siły ciężkości	1–Niewielki opór w ciągu całego ruchu biernego, bez wyraźnych przytrzymań przy określonym kącie	minimalnego rozciągnięcia mięśnia (odpowiadającemu kątowi, przy którym pojawia się reakcja mięśnia na rozciąganie) dla wszystkich stawów z wyjątkiem stawu biodrowego, gdzie jest to zależne od anatomicznej pozycji spoczynkowej dla poszczególnych grup mięśniowych.
V3–tak szybko jak to jest możliwe (szybciej niż tempo samoistnego opadania segmentu kończyny pod działaniem siły ciężkości)	2–wyraźne przytrzymywanie przy określonym kącie, zaburzające ruch bierny, z następczym rozluźnieniem	Zmierzony w pozycji minimalnego rozciągnięcia mięśnia (odpowiadającemu kątowi, przy którym pojawia się reakcja mięśnia na rozciąganie) dla wszystkich stawów z wyjątkiem stawu biodrowego, gdzie jest to zależne od anatomicznej pozycji spoczynkowej dla poszczególnych grup mięśniowych.

V1-wykorzystuje się w ocenie biernego zakresu ruchu	3–klonus wywołujący zmęczenie (trwający krócej niż 10sek.podczas utrzymania rozciągniętego mięśnia z siłą niepozwalającą na jego rozluźnienie)występujący przy określonym kącie	Zmierzony w pozycji minimalnego rozciągnięcia mięśnia (odpowiadającemu kątowi, przy którym pojawia się reakcja mięśnia na rozciąganie) dla wszystkich stawów z wyjątkiem stawu biodrowego, gdzie jest to zależne od anatomicznej pozycji spoczynkowej dla poszczególnych grup mięśniowych.
V2 i V3-służą do oceny spastyczności		
V1-wykorzystuje się w ocenie biernego zakresu ruchu	4 – klonus nie wywołujący zmęczenia(trwający dłużej niż 10sek.) cd.jak w 3.	Zmierzony w pozycji minimalnego rozciągnięcia mięśnia (odpowiadającemu kątowi, przy którym pojawia się reakcja mięśnia na rozciąganie) dla wszystkich stawów z wyjątkiem stawu biodrowego, gdzie jest to zależne od anatomicznej pozycji spoczynkowej dla poszczególnych grup mięśniowych.
V2 i V3-służą do oceny spastyczności		
Staw	Grupa mięśniowa	
Barkowy	Przywodziciele w poziomie (V3) Przywodziciele w pionie (V3) Rotatory wewnętrzne (V3) Zginacze (ramię przywiedzione, V2)	
Łokciowy	Prostowniki (ramię odwiedzone, V3) Nawracacze przedramienia (ramię przywiedzione, V3) Odwracacze przedramienia (j.w) Zginacze (V3)	
Promieniowo- nadgarstkowy	Prostowniki (V3) Prostowniki (staw kolanowy wyprostowany, V3)	
Biodrowy	Przywodziciele (j.w) Rotatory zewnętrzne (staw kolanowy zgięty do 90 stopni V3) Rotatory wewnętrzne (j.w) Prostowniki (biodro zgięte do kąta 30 stopni, V2)	
Kolanowy	Zginacze(biodro, V3)	
Skokowy	Zginacze podaszewowe (kolano zgięte do kąta 30 stopni, V3)	

Załącznik nr.4 – Skala Napięcia Mięśni Przywodzicieli (Adduktor Tone Rating Scale)

- 0 – brak wzmożonego napięcia
- 1 – napięcie nieznacznie wzmożone, łatwe odwiedzenie do kąta 45 stopni
- 2 – odwiedzenie do kąta 45 stopni wymaga lekkiego wysiłku
- 3 – odwiedzenie do kąta 45 stopni wymaga umiarkowanego wysiłku
- 4 – odwiedzenie do kąta 45 stopni wymaga współpracy dwóch osób

Załącznik nr.5 – Skala oceny odruchów ścięgniastych

- 0 – odruch zniesiony
- +/- odruch wywołany jedynie wzmocnieniem
- +1 – odruch prawidłowy, lecz stłumiony
- +2 – odruch prawidłowy
- +3 – odruch wzmożony
- +4 – skurcz kloniczny

Załącznik nr.6 – Skala częstości występowania spazmów mięśniowych wg.Penna

- 0 – brak spazmów
- 1 – łagodny spazm wywołany stymulacją
- 2 – nieregularny, silny spazm pojawiający się rzadziej niż raz na godzinę
- 3 – spazmy pojawiające się częściej niż raz na godzinę
- 4 – spazmy pojawiające się 10 i więcej razy na godzinę

Załącznik nr.7 – Skala częstości występowania spazmów mięśniowych wg.Snowa

- 0 – brak spazmów
- 1 – jeden lub mniej w ciągu doby
- 2 – od jednego do pięciu
- 3 – od pięciu do dziewięciu

4 – powyżej dziesięciu w ciągu doby

Załącznik nr.8 – Skala MRC (Medical Research Council Scale)

- 0 – brak napięcia mięśniowego
- 1 – wyczuwalny ślad napięcia mięśniowego podczas próby wykonania ruchu
- 2 – czynny ruch w warunkach obciążenia
- 3 – czynny ruch przeciwko sile ciężkości
- 4 – czynny ruch przeciwko sile ciężkości z dodatkowym obciążeniem
- 5 – prawidłowa siła mięśniowa

Załącznik nr.9 – Testy wykorzystywane w ocenie zakresu ruchomości

1) Test Duncan-Ely

Cel : Umożliwia różnicowanie przykurczu mięśnia prostego uda od wzmożonego napięcia mięśnia biodrowo-lędźwiowego. Pozycja wyjściowa : na brzuchu

Ruch : bierny ruch zgięcia w stawie kolanowym

Wynik : jednocześnie mimowolne zgięcie w stawie biodrowym (uniesienie miednicy) świadczy o ograniczeniu ruchomości mięśnia prostego uda.

2) Test Thomasa

Cel : Umożliwia wykrycie przykurczu w mięśniu biodrowo-lędźwiowym lub wzmożonego napięcia o charakterze spastyczności.

Pozycja wyjściowa : na plecach

Ruch : maksymalne zgięcie w stawie biodrowym nietestowanej kończyny

Wynik : jednocześnie mimowolne zgięcie w stawie biodrowym testowanej kończyny świadczy o przykurczu lub spastyczności mięśnia biodrowo-lędźwiowego.

3) Test Silverskiolda

Cel : Umożliwia różnicowanie napięcia w mięśniu brzuchatym łydki od napięcia w mięśniu płaszczkowatym.

Pozycja wyjściowa : siad prosty

Ruch : bierny ruch zgięcia grzbietowego stopy w pozycji ze stawem kolanowym wyprostowanym , a następnie zgiętym

Wynik :

I – jeżeli przy zgiętym stawie kolanowym uzyska się większy zakres ruchu w stawie skokowym wtedy ograniczenie ruchomości spowodowane jest spastycznością w mięśniu brzuchatym łydki

II - jeżeli przy wyprostowanym stawie kolanowym uzyska się większy zakres ruchu w stawie skokowym wtedy ograniczenie ruchomości spowodowane jest spastycznością w mięśniu płaszczkowatym

III – jeżeli ograniczenie ruchu jest takie same w obu pozycjach kolana, spastyczność obejmuje głównie mięsień płaszczkowaty

4) Test oceny mięśni kulszowo-goleniowych

Cel : Umożliwia różnicowanie napięcia w mięśniach kulszowo-goleniowych od napięcia w przywodzicielach uda.

Pozycja wyjściowa : na plecach

Ruch : ruch odwodzenia z kończynami dolnymi wyprostowanymi a następnie zgiętymi w stawach kolanowych z podudziami zwisającymi poza brzeg kozetki

Wynik : jeżeli podczas badania większe odwiedzenie jest możliwe przy zgiętych stawach kolanowych niż przy wyprostowanych wskazuje to na przykurcz w mięśniach kulszowo – goleniowych.

Załącznik nr.10 – Skala Brunnstrom

Kończyna górna	Ręka
Pacjent nie wykonuje żadnych ruchów, nie napina	
1 mięśni – napięcie mięśniowe wiotkie	Brak ruchów
Zaznaczają się podstawowe synergie lub ich	
2 komponenty, zamiast ruchów stwierdza się tylko napinanie mięśni, pojawia się spastyczność	Możliwy jakikolwiek ruch lub napięcie mięśni ręki
Podstawowe synergie lub ich komponenty występują	Zginanie ręki w pięść, ruch
3 wyraźnie i mają charakter ruchu dowolnego, nasilenie spastyczności maksymalne	zginania i prostowania nadgarstka, możliwe utrzymanie przedmiotu chwytem hakowym
Spastyczność zmniejsza się, ruchy czynne	
4 przekraczają zakres samych synergii, możliwe są	Ruchy obrotowe nadgarstka,
ruchy izolowane w pojedynczych stawach	zginanie i prostowanie palców, chwyt boczny

Spastyczność zmniejsza się, stwierdza się ruchy 5 izolowane, niezależne od podstawowych synergii Możliwe jest swobodne wykonywanie ruchów 6 izolowanych, ruchy są dobrze skoordynowane, napięcie mięśniowe zbliżone do prawidłowego	Wykonywanie chwytu opozycyjnego, cylindrycznego, sferycznego, masowe prostowanie palców Ruchy precyzyjne, rzut piłeczką, zapinanie i rozpinanie guzików

pkt Kończyna dolna

- 1** Brak napięcia mięśni i niemożność wykonywania jakichkolwiek ruchów
- Pojawiają się podstawowe synergie i ich komponenty, ruchy możliwe w
- 2** pozycji leżącej lub stojącej, występuje napięcie o charakterze spastycznym
- Wyraźnie występują synergie lub ich komponenty, nasilenie spastyczności
- 3** maksymalne
- Występują pojedyncze ruchy izolowane, np. zgięcie w stawie kolanowym
- 4** do kąta 90 stopni, zginanie grzbietowe stopy w pozycji siedzącej, spastyczne napięcie zmniejsz się
- Spastyczne napięcie mięśni utrzymuje się w nieznacznym stopniu, możliwe
- 5** izolowane zgięcie w stawie kolanowym w pozycji stojącej
- Możliwy swobodny chód ze zmienną prędkością, dowolne nawracanie
- 6** stopu w pozycji stojącej, napięcie mięśni zbliżone do prawidłowego

Synergii należy rozumieć jako reakcję mięśniową prymitywną, zależną od woli, w której masowe współdziałanie grup mięśniowych (prostowniki, zginacze) powoduje wykonanie ruchu z siłą niezależną od potrzeby, według prymitywnego stereotypu.

Załącznik nr.11 – Podział reakcji stowarzyszonych

Łagodnie nasilone	Średnio nasilone	Bardzo nasilone
Pojawiają się tylko przy	Upośledzają ruch przeciwko	Upośledzają aktywność
pokonywaniu siły grawitacji lub w trakcie intensywnych wysiłków	sile ciężkości	ruchową
Napięcie wzrasta lokalnie	Obejmują proksymalne i	Obejmują całą
Mogą pojawić się w sytuacjach	dystalne części kończyny	połowę ciała
stresogennych	Zanikają wraz z zakończeniem	Nie zanikają wraz z
	aktywności ruchowej, która je wywołuje	zakończeniem aktywności ruchowej lecz jakiś czas po niej

Załącznik nr.12 – Zmodyfikowana skala porządkowa

Nr. Opis

- Chód na palcach
- „0”
- Wzorzec palce - palce
- „1” Czasem cała stopa, czasem palce
- „2” Pełne i stałe obciążenie stopy
- „3” Wzorzec pięta - palce

Załącznik nr.13 – Test „Up&Go”

Polega na ocenie czasu potrzebnego choremu do samodzielnego wstania z krzesła, przejścia 3 metrów, obrotu, powrotu do krzesła i samodzielnego przejścia do siadu.